

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

3 жовтня 2024 року

**Біла Церква
2024**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.
Тимошук О.Г., канд. юрид. наук.
Резнік В.Г., старший викладач.
Василенко О.І., д-р філософії.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук
Славінська О.Г., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.Г.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 92 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

обмін досвідом учасників навчального процесу гарантує успіх для вирішення поставлених завдань, здобуття нових знань та вміння застосовувати їх на практиці.

Відомою для всіх освітян є піраміда ефективності засвоєння знань, де відсоток найнижчий на лекційних заняттях – 5%, далі читання – 10%, зорове і слухове сприйняття – 20%, демонстрація – 30%, групова дискусія – 50%, практичні вправи 75% і найефективніший спосіб навчання – практика (або навчання інших) – 90%. Якщо переглядати відомі інтерактивні методи навчання, то переважаючими там є саме різноманітні групові дискусії, а такий метод як «практичні вправи» потрапляє до переліку застарілих. Чи варто відмовлятися від класичних збірників завдань з різних дисциплін та практикумів? Погодимося, що ні. Чи варто відмовлятися від лекційних способів викладу навчального матеріалу? Знову, ні.

Проаналізуємо з чого складається сучасна лекція. Лекція – це слухове сприйняття інформації (5%). До неї додається презентація – зорове сприйняття (20%) та демонстрація – (30%). Далі обговорення почутого і побаченого, що може відбуватися і під час лекції, і по її закінченню – (близько 50%, тому що це не зовсім відповідає вимогам щодо методу «групова дискусія»).

Отже, можемо зробити висновок, що сучасне лекційне заняття пропонує здобувачам освіти засвоєння знань на 50%.

Наступним аспектом, що суттєво впливає на наші знання та досвід є самоосвіта. Яка має такі компоненти: читання – 10%, демонстрація (перегляд відео матеріалів) – 30%, практичні вправи – 75%. Тобто, якщо викладач формує посібник з вправами та завданнями, спрямованими на самостійне вивчення певних питань окремої теми, він має чітко розуміти усю послідовність дій студента, щоб не переобтяжувати завдання і не звести його до формального підставлення даних у відомий алгоритм. Тут звідси потрібно роз'яснення щодо особливості навички, яку запропоновано набути, або короткий її опис з метою розуміння здобувачем освіти що має бути результатом. Наприклад, якщо ми хочемо спекти хліб, то ми чітко уявляємо його по завершенню всіх наших дій, не зважаючи на те, що наші дії – починаючи від підбору потрібних продуктів відповідно до рецептури та супровідних дій замішування тіста, аж до формування кінцевого виробу та його випікання, – часто не відповідають стандартному процесу на виробництві.

Отже, застосування інтерактивних методів навчання пов'язується із особливостями набуття сучасного професійного та життєвого досвіду. Встановлення співвіднесеності між теорією і практикою. Методи «дебатів» (аналіз та обговорення проблеми, яка не має простого вирішення) та «рівного навчання» (або «рівний-рівному», що може бути як соціальна рівність, вікова, професійна, тощо), на нашу думку, найкраще можуть зреалізувати поставлені навчальні завдання, гарантувати засвоєння знань здобувачами освіти на достатньому та високому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фрейре Пауло. Педагогіка пригноблених. Пер. з англ. О. Дем'янчук. Київ : Юніверс, 2003. 166 с.
2. Фрейре Пауло. Педагогіка свободи: етика, демократія і громадянська мужність / пер. з англ. О. Дем'янчук. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2004. 122 с.
3. Kirkendall Andrew. J. Paulo Freire and the cold war politics of literacy. University of North Carolina Press, 2010. 246 p.
4. Taylor Paulo. The texts of Paulo Freire. Buckingham: Open University Press, 1993. 169 p.

УДК 81'27-047.22:351.858:355.02

ЦВИД-ГРОМ О.П., канд. філол. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
e-mail: Tsvidgrom@gmail.com

ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Проаналізовано особливості формування соціолінгвістичної компетенції, яка є складовою загальної

комунікативної компетенції, допомагає зорієнтуватися у мовленнєвій ситуації, оскільки відноситься до знань і вмінь застосовувати ці знання під час спілкування в актуальній комунікації.

Ключові слова: соціокультурна компетентність, комунікація, мовленнєва ситуація, мовні одиниці, національно-культурний компонент

TSVID-HROM O., candidate of philological sciences
Bila Tserkva national agrarian university

SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE AS A MARKER OF NATIONAL IDENTITY IN THE CONDITIONS OF WAR

The peculiarities of the formation of sociolinguistic competence, which is a component of general communicative competence, helps to navigate the speech situation, as it refers to knowledge and the ability to apply this knowledge during communication in actual communication, are analyzed.

Key words: sociocultural competence, communication, speech situation, language units, national and cultural component

В умовах сучасних викликів, зокрема – масові міграційні процеси за кордон, зумовлені воєнною агресією, активізували соціолінгвістичну компетенцію, що пов'язана зі знаннями та вміннями, необхідними для здійснення соціального аспекту використання мови. Соціолінгвістична компетенція пов'язана з лінгвістичними маркерами соціальних стосунків, правилами ввічливості, виразами народної мудрості, відмінностями у реєстрах мовлення, діалектами та акцентами [1, с.314]. Соціолінгвістична компетенція є складовою загальної комунікативної компетенції, яка допомагає зорієнтуватися у мовленнєвій ситуації, оскільки відноситься і до знань, і до вмінь застосовувати ці знання під час спілкування в актуальній комунікації.

Соціолінгвістична компетенція – це здатність здійснювати вибір мовних форм, використовувати і перетворювати їх відповідно до контексту. Весь комплекс соціолінгвістичних проблем, на думку М.П.Кочергана, «у загальному вигляді можна звести до таких питань: 1) як соціальний чинник впливає на функціонування мов; 2) як він відображається на мовній структурі; 3) як мови взаємодіють» [2, 176].

Соціолінгвістика вивчає обумовленість мовних явищ і мовних одиниць соціальними факторами: з одного боку – умовами комунікації (місцем, часом, учасниками, цілями і т.д.), а з іншого – звичаями, традиціями, особливостями суспільного та культурного життя.

Соціолінгвістична компетенція стосується соціокультурних умов користування мовою – правил і норм поведінки, прийнятих у різних культурах.

Процес формування соціолінгвістичної компетенції – складна за структурою категорія і включає такі основні компоненти: систему енциклопедичних країнознавчих знань про країну, мова якої вивчається; систему знань про національно-культурні особливості та реалії країни; знання національно-культурного компонента мови, що вивчається; систему мовленнєвих і комунікативних умінь і навичок.

Компоненти соціолінгвістичної і соціокультурної компетентності як цілісної системи взаємозв'язані, між ними складно встановити чітку межу. З метою їх формування у процесі оволодіння українським професійним мовленням необхідно створити такі умови навчання, які б відтворювали процес реального спілкування, слугували механізмом соціальної взаємодії та сприяли засвоєнню норм і моделей мовленнєвого спілкування, притаманних соціуму країни.

Формування соціокультурної компетенції розглядається як процес засвоєння культурних і духовних цінностей свого та інших народів; норм, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному і морально-етичному розвитку.

Соціокультурна компетенція містить лінгвокраїнознавчі та лінгвополікультурні знання, уміння співвідносити мовні засоби з мовленнєвою ситуацією шляхом засвоєння відповідних фреймів, уміння організувати мовленнєве спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки (внутрішньокультурних, міжкультурних).

Використання матеріалів культурологічного спрямування формує ціннісні, етичні й логічні параметри особистості, підвищує інтерес і глибину розуміння навчального предмета, розширює знання про національний характер, суспільно-державний устрій, історико-культурний досвід України, здобутки в галузі освіти, культури, про особливості побуту, традиції, звичаї, відомості про особливості розвитку націй, народностей загалом. Сюди відносяться знання мовних одиниць із національно-культурним компонентом семантики та вміння використовувати відповідно до соціально-мовленнєвої ситуації фразеологізми, усталені етикетні вислови, безеквівалентну лексику (топоніми, назви об'єктів фізичної географії, назви складових частин країни (регіонів), назви міст, вулиць, антропоніми, етнографічні реалії, звичаї та традиції, свята, суспільно-політичні реалії, реалії системи освіти, культури, мистецтв та їх діячів, засобів масової інформації).

Формування соціолінгвістичної компетенції є нелегким завданням, воно потребує розробки інноваційних технологій, форм і методів навчання. Необхідно не лише відображати відповідний соціолінгвістичний матеріал, але й організовувати його опрацювання так, щоб формувати у студентів позитивне ставлення до іншомовної культури, навчити їх бачити спільне і різне у своїй і чужій культурах, поважати традиції, культуру, звичаї країн мов, що вивчаються, сприймати їх як рівноправно існуючі поняття поряд з їхньою рідною культурою.

Таким чином, соціолінгвістична компетенція є прагматичним компонентом комунікативної компетенції, що віддзеркалює функційні та соціальні характеристики використання мови. Соціолінгвістична і соціокультурна компетентності взаємозв'язані і є складовими загальної комунікативної компетенції. Соціолінгвістична компетентність враховує здатність розпізнавати лінгвістичні маркери – лексичні, граматичні, фонетичні особливості мовлення, вокальні характеристики, екстралінгвістичні засоби тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковбанюк М. Формування соціолінгвістичної компетенції (СКЛ) як складника комунікативної мовної компетенції. Наукові записки. Філологічні науки. 2011 Випуск 86. С. 311–319.
2. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 1999. 288 с.

УДК 81-11(477)''19''

БЕРЕГОВЕНКО Н.С., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЙ ЛЕКСИЧНИХ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ ОЦІНОЧНОГО СУДЖЕННЯ

Визначено, що найширше розмаїття способів вираження оцінних суджень представляє лексичний рівень мови. Проаналізовано різні класифікації оціночних прикметників за різними шкалами. Встановлено групи прикметників з частково етичною оцінкою. Окреслено лексико-семантичні поля оціночних дієслів, такі як: дієслова-індикатори, дієслова-репрезентанти, тобто ті, що експлікують оцінку, дієслова-зв'язки, модальні дієслова.

Ключові слова: оцінка, категорія оцінки, прикметник, дієслово, прислівник, лексико-семантичне поле.

BEREHOVENKO N., assistant

Bila Tserkva national agrarian university

APPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF LEXICAL EXPRESSIONS VALUE JUDGMENT

It has been determined that the widest variety of ways of expressing evaluative judgments is represented by the lexical level of language. Different classifications of evaluative adjectives on different scales are analyzed. The groups of adjectives with partially ethical evaluation are identified. The lexical and semantic fields of evaluative verbs are outlined, such as: indicator verbs, representative verbs, i.e. those that express evaluation, linking verbs, modal verbs.

Key words: evaluation, evaluation category, adjective, verb, adverb, lexical semantic field.

ЗМІСТ

Марчук В. В., Хом'як О. А. Сутність і складові базової культури особистості.....	3
Скуловатова О.В. Роль та значення диджитал-психології в умовах міжкультурної аграрної комунікації.....	5
Столицька С.Б. Імплементация контекстно-орієнтованих стратегій навчання граматики французької мови у професійній підготовці перекладачів аграрної галузі.....	7
Тимчук І.М., Погоріла С.Г. Практика вдосконалення мовленнєвої культури студентів аграрного ЗВО.....	9
Пилипенко І.О. Особливості англійського мовного етикету.....	11
Зелінська В.А. Розвиток комунікативних та професійних компетенцій студентами ветеринарного напрямку у курсі іноземна мова за професійним спрямуванням.....	13
Ордіна Л.Л. Формування креативної компетентності студентів у закладі вищої освіти.....	15
Пономаренко Т.І., Дорошенко І.В. Психологічне благополуччя студентів аграрних спеціальностей.....	17
Карпенко С.Д. Проблеми поглядів на піраміду ефективності засвоєння знань та її застосування.....	19
Цвид-Гром О.П. Формування соціолінгвістичної компетенції у студентів в умовах сучасних викликів.....	20
Береговенко Н.С. Підходи до класифікацій лексичних засобів вираження оціночного судження.....	22
Велика К.І. Важливість застосування англійських професійних текстів у навчанні студентів немовних спеціальностей.....	25
Ключко А.О. Психологічна стійкість як фактор ефективності праці в організації в умовах воєнного стану.....	27
Резнік В.Г. Роль стратегій навчання читання іноземних текстів у формуванні комунікативної компетенції у студентів-філологів.....	29
Ігнатенко В.Д. Особливості локалізації у перекладацькому контексті.....	31
Коваленко А.Ю. Мотивація студентів до занять фізичною культурою як основа збереження їхнього здоров'я.....	33
Дудник О.К., Максимченко В.І. Вікові особливості серця у юних борців з різним психофізіологічним станом фізичної підготовки.....	35
Петренко О.М. Психологічні особливості самоефективності особистості студентів.....	39
Лукавенко О.О. Психологічні особливості самотурботи здобувачів освіти в умовах війни.....	40
Хомчук О.П. Розвиток саморегуляції студентів.....	42
Римар Н.Ю. Номінації видань і творів в епістолярному мовленні Лесі Українки.....	43
Kalytyuk L.P. Littlest or Least, Worst or Baddest? Some observations on Modern English use.....	46
Mykhaylenko O.O. scientific translation and technical translation as separate research areas of translation studies.....	48
Ігнатенко В.Д. Особливості локалізації у перекладацькому контексті.....	49
Боньковський О.А. До проблематики фахової комунікації в аграрній сфері.....	51
Кириленко М.О. Трактатування термінів «концепт» та «поняття» в сучасній лінгвістиці.....	53
Ярмола О.В. Микола Іванович Величківський як фундатор економічної освіти в Білій Церкві в 1920 роках.....	54
Грек І. Державник у творі П. Куліша «Чорна Рада».....	57
Мельник Л.М. Феномен довіри: політико-психологічний аспект.....	58
Бровко Н.І. Міжнародний досвід забезпечення та гарантування права на землю в Україні в умовах євроінтеграції.....	60
Сімакова С.І. Надання медичного обслуговування ув'язненим і засудженим у слідчих ізоляторах.....	63
Тимошук О.Г. Професійно-етичні та деонтологічні засади діяльності нотаріуса.....	64
Васильчук І.Ю., Линник Т.В. Міжнародні стандарти прав людини та їх співвідношення із національним законодавством.....	66
Пахомова А.О. Термінологічні аспекти міжнародного права промислової власності.....	67
Настіна О.І. Перспективи створення в Україні мирових судів.....	69
Ломакіна І.Ю. Проблематика мобінгу, шляхи вдосконалення.....	70
Звонарьов О.Ю. Проблемні питання протидії корупції в аграрному секторі.....	72
Терещук М.М. Роль держави у підтримці аграрної науки та інновацій у виробництві: правові механізми підтримки та фінансування наукових розробок.....	73
Обіюх Н.М. Екологічна сертифікація земель та європейський досвід у сфері «зеленого» виробництва:	